

Sygn. akt I KZ 16/21

POSTANOWIENIE

Dnia 28 maja 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk

w sprawie **szer. rez. R. B.**

skazanego z art. 228 § 1 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 28 maja 2021 r.,

zażalenia skazanego

na postanowienie Wojskowego Sądu Okręgowego w P. z dnia 17 marca 2021 r.,

sygn. akt Ko (...), o odwołaniu rozłożenia grzywny na raty,

na podstawie art. 437 § 1 k.p.k.,

p o s t a n o w i ł:

utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Wyrokiem Wojskowego Sądu Okręgowego w P. z dnia 16 listopada 2018 r., sygn. akt So (...), zmienionym wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 16 kwietnia 2019 r., VI KA 5/19, mjr. Rez. R. B. skazany został za przestępstwa z art. 228 § 1 k.k. na karę łączną roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 3 lat oraz łączną karę 600 stawek dziennych grzywny przy ustaleniu wysokości jednej stawki na kwotę 40 zł. Nadto orzeczono wobec skazanego przepadek uzyskanych korzyści majątkowych w łącznej kwocie 8.000 zł oraz środki karne w postaci: podania wyroku do publicznej wiadomości poprzez odczytanie jego sentencji w zakresie do niego się odnoszącym na zbiórce kadry Wojskowej Komendy Uzupełnień w G. W. i degradacji, a także obciążono go kosztami sądowymi.

Na wniosek skazanego z dnia 1 lipca 2019 r. (k. 1522) Wojskowy Sąd Okręgowy w P. postanowieniem z dnia 16 lipca 2019 r., sygn. akt Ko (...):

1. na mocy art. 206 § 2 k.k.w. w zw. z art. 49 § 2 k.k.w. spłatę orzeczonych wobec R. B. kosztów sądowych rozłożył na 36 rat miesięcznych, pierwsza w kwocie 15 zł, a kolejne 35 rat w kwotach po 3 zł;
2. na mocy art. 49 § 2 k.k.w. spłatę orzeczonej wobec skazanego pozostałej części grzywny w kwocie 23.840 zł rozłożył na 36 rat miesięcznych, pierwsza w kwocie 670 zł, a kolejne 35 rat w kwotach po 662 zł;
3. na mocy art. 206 § 2 i § 3 pkt 1 k.k.w. w zw. z art. 49 § 2 k.k.w. spłatę orzeczonego wobec skazanego przepadku uzyskanej korzyści majątkowej w kwocie 8.000 zł rozłożył na 36 rat, pierwsza w kwocie 230 zł, a kolejne 35 rat w kwotach po 222 zł.

W dniu 10 września 2019 r. skazany wpłacił pierwszą ratę grzywny w kwocie 670 zł i pierwszą ratę kosztów w kwocie 15 zł. Kolejnych spłat rat dokonywał:

- w dniu 9 października 2019 r. w kwotach 225 zł grzywny i 3 zł kosztów (k. 1653);
- w dniu 12 listopada 2019 r. w kwotach 233,25 zł grzywny i 3 zł kosztów (k. 1678);
- w dniu 13 listopada 2019 r. 233,35 zł grzywny (k. 1677);
- w dniu 9-10 grudnia 2019 r. 222 zł grzywny i 3 zł kosztów (k. 1704);
- w dniach 11 stycznia 2020 r. (k. 1835) i 13 stycznia 2020 r. po 3 zł kosztów (k. 1719), a w dniu 17 stycznia 2020 r. 222 zł grzywny;
- w dniach 10 lutego 2020 r. (k. 1724) i 12 lutego 2020 r. (k. 1729) dwie raty kosztów po 3 zł;
- w dniu 17 marca 2020 r. 3 zł kosztów (k. 1746);
- w dniu 9 kwietnia 2020 r. 3 zł kosztów (k. 1802);
- w dniu 11 maja 2020 r. 3 zł kosztów (k. 1834);
- w dniu 9 czerwca 2020 r. 3 zł kosztów (K. 1819);
- w dniu 12 czerwca 2020 r. 662 zł grzywny (k. 1818);
- w dniu 9 lipca 2020 r. 3 zł kosztów (k. 1827).

W kolejnych miesiącach skazany R. B. dokonywał spłaty wyłącznie rat, na które zostały rozłożone koszty sądowe (k. 1829-1833 oraz k. 1835, 1838 i 1843).

Postanowieniem z dnia 17 marca 2021 r., sygn. akt Ko (...), Wojskowy Sąd Okręgowy w P. na podstawie art. 50 § 2 k.k.w. odwołał wobec skazanego szer. rez. R. B. rozłożenie grzywny na raty.

Zażalenie na to postanowienie złożył skazany. Zrzucił w nim „błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia mający wpływ na jego treść, a polegający na ustaleniu, że uchybienie terminowi płatności rat nastąpiło z wyłącznej winy skazanego, podczas gdy dokładna analiza jego sytuacji zdrowotno-materialnej prowadzi do wręcz odmiennych wniosków wskazujących na ciężką, pozbawioną widoków na polepszenie się sytuację materialną skazanego, ale wręcz inwalidztwo skazanego, co wyklucza podjęcie jakiegokolwiek w obecnym stanie zdrowia prac dorywczych skutkującym brakiem wypełnienia zobowiązań tj. terminowych wpłat grzywny i to mniejszych, w wysokości jak w postanowieniu Sądu z dnia 16.07.2019 r. oraz zaprzestanie ich płacenia” (zarzut przytoczony *in extenso*).

W konkluzji skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez orzeczenie wznowienia możliwości spłat grzywny w dalszych ratach określonych postanowieniem z dnia 16 lipca 2019 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie na uwzględnienie nie zasługuje.

O prawidłowym wywiązywaniu się z obowiązku uiszczenia grzywny w częściach można mówić jedynie wtedy, gdy skazany płaci je w terminie i w wysokościach ustalonych w postanowieniu o rozłożeniu grzywny na raty. Każde odstępstwo od treści takiego postanowienia, a więc terminu wpłaty kolejnych rat lub ich wysokości dokonane przez skazanego samodzielnie jest równoznaczne z uchybieniem terminowi płatności raty, o którym mowa w art. 50 § 2 k.k.w.

Taka sytuacja miała miejsce w tej sprawie a nastąpiła – jak to wynika z przedstawionego wyżej zestawienia – już w październiku 2019 r. przy uiszczaniu drugiej raty. Podobnie postępował skazany w kolejnych miesiącach, w których uiszczał raty w pomniejszonej wysokości, w granicach 1/3 kwoty poszczególnych rat, aby w lutym 2020 r. zaprzestać w ogóle spłaty rat grzywny poza jedną uiszczoną w pełnej wysokości w czerwcu 2020 r. Należy przy tym zauważyć, że już w czasie, gdy R. B. po raz pierwszy nie wywiązał się z obowiązku uiszczenia raty w wysokości wynikającej z postanowienia WSO w P. z dnia 16 lipca 2019 r. (październik 2019 r.), co mogło a nawet powinno skutkować wszczęciem

postępowania w kierunku orzeczenia na podstawie art. 50 § 2 k.k.w., nie podjął on nawet próby wykazania, że nie płaci rat z przyczyn od siebie niezależnych.

Zarówno w piśmiennictwie, jak i orzecznictwie, przyjmuje się zgodnie, że ciężar dowodu co do przyczyn uchybienia płatności rat grzywny spoczywa na skazanym. Sąd przed odwołaniem rozłożenia grzywny na raty nie musi zatem z urzędu ustalać przyczyn uchybienia terminowi płatności raty i ma prawo odwołać takie rozłożenie tylko w oparciu o stwierdzony fakt zaistnienia takiego uchybienia (zob. K. Postulski, Kodeks karny wykonawczy. Komentarz, WKP 2017, teza 6; K. Dąbkiewicz, Kodeks karny wykonawczy. Komentarz, LEX/el. 2020; postanowienia Sądów Apelacyjnych: w Gdańsku z dnia 6 czerwca 2001 r., II AKz 451/01, w Krakowie z dnia 28 lutego 2005 r., II AKzw 70/05, w Lublinie z dnia 7 września 2011 r., II AKzw 880/11).

W realiach niniejszej sprawy jedynymi dokumentami przedstawionymi przez skazanego przed wydaniem przez Wojskowy Sąd Okręgowy w P. zaskarżonego orzeczenia, a dotyczącymi jego sytuacji materialnej i zdrowotnej (i to w kontekście możliwości umorzenia grzywny), były złożone w dniu 17 kwietnia 2020 r. w: orzeczenie o stopniu niepełnosprawności z dnia 21 sierpnia 2019 r. (k. 1792), decyzja Dyrektora Wojskowego Biura Emerytalnego o pozbawieniu prawa do emerytury wojskowej z dnia 20 maja 2019 r. (k. 1793) oraz rozliczenie podatkowe (k. 1794-1799).

Wymaga przy tym podkreślenia, że kwestia pozbawienia R. B. świadczenia emerytalnego stanowiła jedną z okoliczności orzeczenia przez WSO w oparciu o przepis art. 49 § 2 k.k.w. Również większość dokumentów dołączonych obecnie do zażalenia, a dokumentujących stan zdrowia skarżącego, wydana została przed tą datą. Skoro więc skazany, pomimo orzeczonego inwalidztwa nie jest osobą niezdolną do pracy (k. 6 akt SN), a co więcej nie wymaga zatrudnienia w zakładzie aktywności zawodowej i może być zatrudniony na stanowisku przystosowanym na otwartym rynku pracy uznać należy, że pomimo istniejących obiektywnie po jego stronie rzeczywistych trudności materialnych, znajdujących potwierdzenie w wyciągach z rachunku bankowego stanowiących uzupełnienie zażalenia (k. 21-27 akt SN), nie zostało przez skazanego obalone domniemanie zawarte w art. 50 § 2

k.k.w., że uchybienie płatności rat grzywny nastąpiło z przyczyn zależnych wyłącznie od niego.

Tym samym podniesiony w zażaleniu zarzut błędu w ustaleniach faktycznych musi zostać uznany za chybiony.

Uwzględniając powyższe oraz nie znajdując podstaw do orzekania poza granicami środka odwoławczego, orzeczono jak w części dyspozytywnej postanowienia.